

Články.

O. Matoušek: Staré a moderní teorie o vzniku Země	1
S. Prát: Živá a neživá	7
Tomáš G. Masaryk	33
B. Němec: Od Newtona k Darwinovi	34
J. Baum: Světí (s obr.)	38
M. M. Novikov: Biologické paprsky života a smrti	57
Z. F. Klan: Rostlinné jedy ve službách člověka (s obr.)	59
E. Svoboda: Nový pokrok v televizi (s obr.)	89
V. Morávek: Pozná se onemocnění rakovinou v krvi	93
B. Hostinský: Purkyňovy objevy ve fyzice (s obr.)	113
J. Baum: Mangrovové porosty a jejich zvířena (s obr.)	118
V. Breindl: Chemické válčení v přírodě (s obr.)	145
V. Dolejšek: O „fotografování“ atomů (s obr.)	149
J. Kašpar: Vývoj názorů na stavbu Země	169
J. Augusta: Devonské pralesy (s obr.)	173
K. Čermák: Brouci — zahradníci (s obr.)	201
A. Orlov: O vzniku rul	203
Krajník: Působení jara	225
O. Jirovec: Význam parazitologie pro ČSR.	228

Drobné zprávy (a fotografie).

Otakárek fenýklový (obr. J. Staněk). Str. 9. — Zločin objevený po 700 letech (B. N.). Str. 9. — Tvrdá semena. Str. 10. — Smuteční stromy (s obr. B. Němec). Str. 11. — Výtrusy chorošů. Str. 11. — Hluchavka bílá. Str. 12. — Vznik fosfátů. Str. 12. — Krakatoa. Str. 12. — Nemoc jilmů. Str. 12. — Nesmrtečnost nálevníků. Str. 13. — Konec nočního hmyzu? Str. 13. — Velký mořský mž. Str. 13. — Prvky živočišného těla. Str. 13. — Plameňák. Str. 14. — Kolibřík. Str. 14. — Podmořský film. Str. 14. — Spis Jablonského o motýlech (J. Vrbka). Str. 14. — Hlava hroznyš psolhávce zeleného (obr. V. J. Staněk). Str. 15. — Pekingský člověk. Str. 15. — Zeměpisná pathologie. Str. 15. — Mléčná soustava hvězd. Str. 16. — Dědičnost souchotin. Str. 16. — Idiopsynkrasie je dědičná. Str. 16. — Výskyty přirozeného asfaltu (J. Matzner). Str. 16. — Zlaté doly v Sibíři. Str. 16. — Geologické stáří Země. Str. 16. — Využití přílivu a odlivu. Str. 17. — Salát na našich poutích před padesáti lety (Z. A. Hnízdo). Str. 17. — Jakou cenu měl ve starém Římě lékař (Biedl). Str. 17. — Metody zubních lékařů před 200 lety (Biedl). Str. 17. — Brom z vody Mrtvého moře (J. Matzner). Str. 18. — Otrava bramborami (Bláha). Str. 18. — Co je to posolica čili slana? (J. Jech). Str. 18. — „Potičí“ se kameny (Bláha). Str. 18. — Směs. Str. 18. — Kdo objevil Ameriku? Str. 41. — Fossilní Casuariny (s obr. B. Němec). Str. 42. — Ostrovy bez letajícího hmyzu. Str. 42. — Světélkující hlavonožec. Str. 42. — Pěstování pestré baviny (šal). Str. 43. — Vousky ryb. Str. 43. — Pygmaři. Str. 43. — Tělesná váha a úmrtnost. Str. 43. — Paleolitický člověk v Japonsku. Str. 43. — Hmyz nad mořem. Str. 43. — Umělá textilní vlákna. Str. 44. — Slunečné teplo. Str. 44. — Rudolfské sbírky. Str. 44. — Co jest punč? (Bláha). Str. 44. — Tajemné síly v uhlí (V. Procházka). Str. 45. — Směs. Str. 45. — Párek labuti (s obr. K. Komárek). Str. 57. — Hříchy proti přírodě (s obr. B. N.). Str. 64. — Plody bez semen. Str. 67. — Choroš zápalný. Str. 67. — Výtrusy. Str. 67. — Pěstované rostliny. Str. 67. — Snět obilná. Str. 68. — Ovoce pro nemocné. Str. 69. — Líšeňník mannový (s obr. B. Němec). Str. 69. — O životě loděnků. (Bk.). Str. 70. — Zvonohládci (J. V.). Str. 70. — Blecha. Str. 71. — Chytají ptáčí motýle? Str. 71. — Kukačka. Str. 71. — Vzdrát nehtů a vlasů. Str. 72. — Předhistorický člověk v Sev. Americe. Str. 72. — Gigantín. Str. 72. — Námelové jedy (J. Matzner). Str. 72. — Škola pro potápěče (šal). Str. 73. — Telegraf. Str. 73. — Meteory (s obr.) Str. 73. — Křemenné poldrahokamy z Podkrkonoší (s obr. A. Z. Hnízdo). Str. 74. — Zavodňování sovětských pustin umělým táním ledovců (V. Pka). Str. 74. — Světící chvosťostok. Str. 74. — Směs. Str. 75. — Čirůvka nahlučená (s obr. K. Hrubý). Str. 79. — Světový kalendář (s tabulkou). Str. 95. — Délka kofenů. Str. 96. — Ptáci paraziti (Musilek). Str. 97. — Alligator a krokodíl. Str. 97. — Rychlost zvířat. Str. 97. — Strojená hnojiva. Str. 98. — Monopoly drog (Klan). Str. 98. — Těžení pryskyřice. Str. 98. — Platiny bylo spotřebováno. Str. 98. — Elektrina pohání rotačky (šal). Str. 99. — Směs. Str. 99. — Plitvická jezera (s obr. H. Němec). Str. 100. — Dějiny botaniky. Str. 123. — Reakce rostlin na světlo. Str. 124. —

Kultury uříznutých kofenových vrcholů. Str. 124. — Bakterie ve hmyzu. Str. 125. — Podivná nemoc moruší. Str. 125. — Nemoc noviny. Str. 125. — Nízká teplota. Str. 126. — Hliník. Str. 126. — Stěhování plže (Bk.). Str. 126. — Chemické složení lidského těla. Str. 126. — Indigový had. Str. 127. — Podzemní hlemýžd. Str. 127. — Okouní krev. Str. 127. — Rakovina. Str. 127. — Koloniální zboží. Str. 128. — Věrnost ke hrobům předků. Str. 128. — Vitamin A. Str. 128. — Prvek „Protofluor“ (B—ha). Str. 128. — Divy techniky (šal). Str. 128. — Samooplození u měkkýšů. Str. 129. — Tisícileté jalovce. Str. 129. — Obsidian. Str. 129. — Basalt. Str. 130. — Mučenka. Str. 130. — Pryšce veřejným nepřitelem. Str. 130. — Rostlinné nemoci. Str. 130. — Krvavá mšice. Str. 130. — Léčba Röntgenovými paprsky (B—ha). Str. 130. — Kukurice. Str. 131. — Rajčata. Str. 131. — Přírodopis před 100 lety (J. N.). Str. 131. — Putovní cukrovary. Str. 132. — Uměle deformované lebky. Str. 132. — Rostlinné mléko, máslo a rostlinné sýry (Bláha). Str. 132. — Vypouštění výtrusů. Str. 132. — Největší listy. Str. 133. — Váha výtrusů. Str. 133. — Bronz pompejská (J. Matzner). Str. 133. — Lěstidla a laky na nehty (Bláha). Str. 133. — Směs. Str. 133. — Jednou větou. Str. 134. — Náhoda (B. N.). Str. 152. — Pryžec (s obr. prof. E. Güttler). Str. 153. — Hormony a výživa rostlin. Str. 154. — Komposová hnizda (Sch.). Str. 154. — Užovky rybaří (B.). Str. 154. — Pohroma na husy bernešky (—lek). Str. 155. — Zvláštní abnormita (Musilek). Str. 155. — Zánět červa slepého střeva. Str. 155. — Nejstarší zbytky člověka (Mtk.). Str. 155. — Rozšíření kytovců (Sch.). Str. 155. — Peyote. Str. 156. — Opium (Klan). Str. 156. — Zubní pasty a krémy (Bláha). Str. 156. — Pevný lih a topivo „meta“ (Bláha). Str. 157. — Oleum jecoris aselli (Bláha). Str. 157. — „Ztracený svět“. Str. 158. — Návrat ledové doby. Str. 158. — Rybníky v Čechách před 150 lety. Str. 158. — Zlato v ústech. Str. 158. — Proti zátopám. Str. 158. — Million posluhačů. Tr. 159. — Homér ve vědeckém názvosloví. Str. 159. — Jak nás vidí s druhých obzobně? Str. 159. — Ondatra plouvající na rybnice (s obr. F. Schnöbling). Str. 169. — Proč vymře lidstvo. Str. 179. — Americké ovocnářství. Str. 180. — Stoletá cibule. Str. 180. — Svěnové smrky (s obr. A. Z. Hnízdo). Str. 180. — Přenášení slintavky ptáky a hmyzem (J. Vrbka). Str. 180. — Vrabci polní (J. Vrbka). Str. 181. — Arabské zemědělství. Str. 181. — Tichodroma muraria (s obr. A. Matěffý). Str. 181. — Colchicin. Str. 182. — Abnormity (s obr. J. Chytil). Str. 182. — Fluor v organismech (B.) Str. 182. — Zofkaf jetel (s obr.). Str. 183. — Nehořlavý papír. Str. 183. — Kůže z mořských ryb. Str. 183. — Cím jsou vyvolávány přízpusobivé změny ve zbarvení rybi pokožky (K. Schäferna). Str. 184. — Mohou sladkovodní houby ohrozit kůži rybařů? (K. Schäferna). Str. 184. — Ostrov Mauritijs. Str. 184. — Rostliny a světlo (E. Güttler). Str. 185. — Nejrychlejší hmyz. Str. 185. — Rostlinná léčiva. Str. 185. — Ladunum. — Str. 186. — Světová výroba cukru (J. M.). Str. 187. — Dějiny kahanu Bunsenova (J. Matzner). Str. 187. — Spotřeba alkoholických nápojů (pvv). Str. 187. — Introvert nebo extravert? Str. 187. — Zažívací žlázy (J. Matzner). Str. 187. — Serum proti žluté zimnici (J. Matzner). Str. 188. — Jednou větou. Str. 188. — Ondatra vylezla z vody (obr. F. Schnöbling). Str. 193. — Kosice sedí na hnízdě (obr. F. Schnöbling). Str. 201. — Mravenci v zahradě (B. N.) Str. 207. — Úhledné zelené sítě (s obr. O. Jirovec). Str. 208. — Světlušky. Str. 208. — Měsíční světlo. Str. 209. — Obří meži lidmi. Str. 208. — Symbiosa v hálkách. Str. 208. — Plankton v rybnících (s obr. O. Jirovec). Str. 208. — Vliv uhlí na vzrůst rostlin. Str. 209. — Termity v Hamburku. Str. 209. — Vodní mor. Str. 209. — Vadnutí rostlin (M. B. Volf). Str. 209. — Zubní kartáček. Str. 210. — Velký ledovec Mer de Glace (obr. Schäferna). Str. 210. — Operativní léčení rakoviny (Pen). Str. 210. — Transplantace oplodněného vajíčka u králka (Pen). Str. 210. — Synthetické diamanty (V. P—ka). Str. 210. — Množství soli rozhoduje o velikosti živočichů v moři (Sch.). Str. 210. — Nejoblíbenější mapy. Str. 211. — Mapování dna oceánů (V. P—ka). Str. 211. — Rozmnožování stromů fyzky (M. B. Volf). Str. 212. — Podchlazení a živočichové (M. B. Volf). Str. 212. — Poslední světové výzkové rekordy (J. Matzner). Str. 212. — Caj matě (Klan). Str. 212. — Konservování anatomických preparátů v cukru (Sch.). Str. 213. — Manna (Klan). Str. 213. — Štvanice ve Vídni. Str. 214. — Tučňáci v londýnském zoo (obr. O. Jirovec). Str. 214. — Kdo sestrojil první telefon? (V. P—ka). Str. 214. — Protituberkulózní vac-

cina. Str. 215. — Špenát. Str. 215. — Boj s mlhou. Str. 215. — Věk a pohlava. Str. 215. — Aleš Hrdlička. Str. 215. — Ylang — Ylang (Klan). Str. 215. — Směs. Str. 216. — Z dlouhého výřezu v borovici výtěká pryskyřice (obr. Schäferna). Str. 217. — Kosi mládě vysoko do hnízda (obr. Fr. Schnöbling). Str. 225. — Počátky chemie. Str. 234. — Pestré zbarvení čolku (obr. O. Jirovec). Str. 235. — Vývoj myšlenky pokroku. Str. 235. — Bakterie v uhlí. Str. 235. — Brusinky a borůvky. Str. 236. — Nová hadovka v Evropě. Str. 237. — Bičíkové Ceratium hiru-dinella (s obr. O. Jirovec). Str. 237. — Cizopasník ná-melu. Str. 238. — Perločky předmětem biologických pokusů (K. St. Schäferna). Str. 238. — Zahavé účinky sa-sanek (K. St. Schäferna). Str. 239. — Specifická váha živočichů. Str. 239. — Vitaidy. Str. 240. — Lov velryb v Japonsku. Str. 240. — Brachiosaurus brancai. Str. 240. — Africanthropus ujarasensis. Str. 240. — Modernisova-ný Cañahrad. Str. 241. — Lékař o skákání padákem (Pen). Str. 241. — Řízení dechu, kaše, kýchání a zívání (Pen). Str. 241. — Červená a rážová dřeva (Bláha). Str. 242. — Kanadská paterčata. Str. 243. Lesy a spodní vody (V. Procházka). Str. 243. — Kuchyňská sůl. Str. 243. — Nedohotovený kamenný nůž (s obr. B.). Str. 243. — Rozpíná se vesmír? Str. 244. — Dno oceánů. Str. 244. — Mikroskop. Str. 244. — Jak vypadá dokonalé město (Mtk.). Str. 244. — Hnízdo sýkorky moudil-vláčka (obr. P. Tichý). Str. 245. — Tři a půl milionů občanů Chicaga. Str. 246. — V hloubce 550 m pod zemí. Str. 246. — Drahota starých knih. Str. 246. — Zákon o sterilisaci (rl). Str. 246. — Plícní rakoviny přibývá (Riedl). Str. 246. — Činnost Pasteurova ústavu v Con-nouru (rl). Str. 247. — Fotografickou pušku. Str. 247.

Z naší přírody.

Užovka hladká v okolí Hostinného nad Labem (s obr. A. Z. Hnízdo). Str. 20. — Brouček, kterému se křivdí (s obr. A. Růžička). Str. 20. — Stolní voda Deš-těnka. Str. 21. — Vřesová pohádka podzimu (s obr. V. Jirásek). Str. 47. — Spongilla lacustris L. (s obr. V. Čaha). Str. 49. — Housenka píďalky březové (s obr. J. Daněk). Str. 50. — Pravda o lišce (V. Kroulík). Str. 76. — Věčný oheň (s obr. K. Cermák). Str. 77. — Živý kulomet (s obr. E. Benes). Str. 78. — Záplavy bělásku (K. M.). Str. 79. — Druhé květy (s obr. J. Sař-ránek). Str. 79. — Lískové oříšky (J. Žalud). Str. 79. — Jmělí — novoroční rostlina (s obr. V. Jirásek). Str. 105. — Zajímavá broučí lokalita v Praze (K. Bernard). Str. 106. — Mechovky (s obr. O. J.). Str. 106. — Nerosty na zdiích v Kutné Hoře a okolí (J. Vepřek). Str. 135. — Zřítelníkové světlo (s obr. Fars). Str. 136. — Sýkavec obecný (s obr. J. Lang). Str. 160. — Vycházka do ci-helen (s obr. J. Kouril). Str. 160. — Které sprocheny můžeme najít v našich krajích (s obr. O. Jirovec). Str. 188. — Impatiens parviflora D. C. (E. Güttler). Str. 218. — Exotické balvány a hrubé stěrky na Hané (J. Kouril). Str. 218. — Roháč velký (s obr. V. Dyk). Str. 247. — Výskyt lupenonožky (s obr. K. Jech). Str. 249.

Rozhledy.

Umělé zakofeňování ovocných stromů (s obr. B. Němec). Str. 22. — O bouřkách a hromosvodech (F. Nachtikal). Str. 23. — Astronomická zpráva pro říjen, listopad, prosinec 1937 (M.). Str. 25. — Preludium che-mie (M. B. Volf). Str. 52. — Důsledky tělesných roz-měrů (B. Rejha). Str. 53. — Užitek hub (B. N.). Str. 80. — Ramanův efekt a chemická konstituce (s obr. H. Riesner). Str. 82. — Paměť nálevníků (B. N.). Str. 106. — Objevitel rostlinné duše (H. H.). Str. 107. — Astro-nomická zpráva pro leden, únor a březen 1938. (M.). Str. 108. — Fysika kritizuje sportovní rekordy (Mtk.). Str. 136. — Noví ptáci v Evropě (s obr. J. Musílek). Str. 137. — Znetvořená příroda (J. Vrbka). Str. 139. — Nová výroba cukru manitu a sorbitu (J. Matzner). Str. 141. — Jaký kaučuk? (s obr. J. Macků). Str. 161. — Houby, naše jídla a nápoje (B. N.). Str. 191. — Účelnost v živé přírodě (V. Rosický). Str. 193. — Cévnaté rostliny a jejich fylogenie (B. Němec). Str. 217. — Země vských pramenů (s obr. B. Němec). Str. 249. — Geologická teorie a koloniální politika (V. Pro-cházka). Str. 251. — Yellowstone (s obr. O. Matoušek). Str. 253.

Z přírodovědecké pracovní.

Určení specifické hmoty kapalin (s obr. E. Te-sařík). Str. 29. — Jak si nejlépe zhotovíme diapo-sitivy k přírodopisným přednáškám (s obr. M. Burka). Str. 163. — Nobilita galvanometr (s obr. E. Tesařík). Str. 194. — Jak stavíme v zahrádce alpinum (s obr. A. Pilát a M. Deyl). Str. 218.

Příspěvky mladých přírodopytčů.

Čestná cena Vesmíru (s obrázky záků). Str. 26. — Přezimující čáp (P. Vavrouš). Str. 26. — Kozlátka (M. Brožová). Str. 27. — Ježkové (V. Fröhlichová). Str. 27. — Kukačka v hnízdě konipasa (F. Velek). Str. 28. — Boj uvody (Vl. Fiala). Str. 28. — Kultura, její vznik a podmínky (J. Altman). Str. 28. — Čestná cena Vesmíru (s obr. záků). Str. 50. — Pozorování slimáka (Michal Michalko). Str. 50. — Daňci a špačci (L. Růžička). Str. 50. — Moje terrarium (Z. Mádl). Str. 50. — Poraněný pes (B. Hošková). Str. 51. — Bu-kač noční (J. Vaňura). Str. 51. — O zimních houbách na Soběslavsku (J. Brodský). Str. 52. — Čestná cena Vesmíru (s obr. záků). Str. 83. — Srnka (J. Bonec). Str. 84. — Příhoda s hrabošem (M. Drahný). Str. 84. — Liška v zajetí (Z. Král). Str. 84. — Naše koza (E. Gabriellová). Str. 84. — Olše a smrk (A. Hořava). Str. 84. — Tah ježdůk (V. Pokorný). Str. 85. — Obrovská pý-čavka (L. Mizerová). Str. 86. — Ptáci na Spicberkách (P. Günther). Str. 86. — Soutěž o přírodovědecké knihy. Str. 109. — Rorejs (M. Beránek). Str. 10. — Moji krá-ličkové (P. Barešova). Str. 109. — Na lovu motýla a housenek (J. Janík). Str. 109. — Stopy na sněhu (Z. Chadt). Str. 110. — Práteleství jelena s konikou (C. Pla-ček). Str. 110. — Růžkatá včela (B. Kulhavá). Str. 111. — Jak jsem choval střevlíky (M. Černý). Str. 141. — Sojka (K. Mráz). Str. 141. — Srnka (M. Churavý). Str. 142. — Kocky (V. Šařánek). Str. 142. — Opadáv-ání listů se stromů (V. Holý). Str. 142. — Jak jsme chytali veverka (V. Dvořák). Str. 142. — Dazule domácí (J. Holub). Str. 143. — Tchoř (V. Delong). Str. 143. — Jak se krmit zvířátka (V. Pechoč). Str. 164. — Náš špa-ček (A. Nováková). Str. 164. — Zachráněný konipásek (K. Mansfeld). Str. 164. — O divokém králičkovi (D. Došková). Str. 165. — Pavouk (V. Knápek). Str. 165. — Co jsem nevěděla o sýkorkách (D. Vařeková). Str. 165. — Zajímavý náplav (V. Pokorný). Str. 165. — Život netopýra vrápanece malého (J. Vaňura). Str. 166. — Newtonova kroužky (M. Toman). Str. 166. — Hranostaj (K. Klímsová). Str. 166. — O trasofitkách (J. Jarka). Str. 166. — Poznámka k soutěži. Str. 166. — Krotký zajíc (K. Žižlavská). Str. 196. — Něco o naší káče (J. Janík). Str. 196. — Zajatec (N. Krykorková). Str. 197. — Slipky zelenonohé ve městě (K. Sýrová). Str. 197. — Nezmar hnědý (J. Novotný). Str. 197. — Chomáče mra-veně v náplavu (obr. V. Pokorný). Str. 198. — Po-lární záře (D. Doležalová). Str. 198. — Pozorování po-lární záře 25. ledna 1933 (J. Koryta). Str. 198. — Sysel (J. Zák). Str. 198. — Strakapoun (A. Hrdina). Str. 221. — Jak hmyz tuší blížící se nepohodu (V. Krupička). Str. 221. — Pes — vychovatel koťat (V. Venglarová). Str. 221. — Trasochovity (V. Jabornický). Str. 221. — Dvě užov-ky (E. Mička). Str. 222. — Když medoval jehličnatý les (B. Kulhavá). Str. 222. — Radioaktivní látky vedle nás (J. Tauc). Str. 222. — Výsledek soutěže mladých pří-rodoptčů. Str. 223. — Boj o život (J. Graca). Str. 255. — Zlatohlávek (J. Holub). Str. 255. — Vrabčák „Vrtulka“ (J. Podzimek). Str. 255. — Chobotnice (J. Fichman). Str. 256. — Naše vrba (E. Quastler). Str. 256.

Z vědeckého života.

J. D. Rockefeller. Str. 31. — Georjanovič-Kramber-ger †. Str. 31. — Johan Walther †. Str. 31. — Profesor Dr. J. Woldřich † (O. Matoušek). Str. 31. — G. Marconi †. Str. 32. — MUDr. J. Karásek †. Str. 32. — Pří-rodoisná soutěž Melantricha. Str. 32. — Výstava obrazů Dr. J. Taubera (J. Uzel). Str. 32. — Život zvířat ve fotografii. Str. 32. — Nestor českých botaniků (K. Pejml). Str. 87. — Ernest Rutheford †. Str. 88. — Moravská přírodověd. společnost. Str. 112. — Rocke-fellerova nadace. Str. 112. — Prof. R. Smika †. Str. 112. — Fr. Krátký †. Str. 112. — Dr. Luboš Jeřábek †. Str. 112. — Dr. A. I. Ewart †. Str. 112. — Richard Hertwig †. Str. 112. — Dr. Karel Weigner †. Str. 112. — Hans Molisch zemřel (S. Prát). Str. 143. — Sir J. Ch. Rose zemřel (S. P.). Str. 167. — Dr. Jan Stěrba-Böhm †. Str. 168. — František Mlčoch †. Str. 168. — Sjezd moravských entomologů. Str. 168. — Dvacet let Čes. astronomické společnosti. Str. 168. — Fr. Petr † (Sot.). Str. 198. — Dr. Antonín Stecker, český cestovatel po Africe (s obr. J. V. Želízko). Str. 258. — Německý badatelský ústav. Str. 260. — Edmund Boissier. Str. 260. — Vědecké sjezdy. Str. 260. — Jubilea. Str. 260.

O knihách.

Str. 29, 55, 86, 111, 144, 167, 199, 224, 256.